

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 12Co/244/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4217221321
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 11. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Soňa Zmeková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2019:4217221321.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Zmekovej a sudkýň JUDr. Renáty Pátrovičovej a JUDr. Denisy Šaligovej v právnej veci žalobkyne: E. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. XXXX/XX, XXX XX N., zastúpenej JUDr. Vladimírom Sidorom, advokátom so sídlom Železničná 4/A, 920 01 Hlohovec, proti žalovanému: Home Credit Slovakia, a.s., so sídlom Teplická 7434/147, 921 22 Piešťany, IČO: 36 234 176, zastúpeného Advokátskou kanceláriou GOLIAŠOVÁ GABRIELA, s.r.o., so sídlom 1. mája 173/11, 911 01 Trenčín, o vydanie bezdôvodného obohatenia v sume 1.887,78 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Komárno č. k. 13Csp/345/2017-99 zo dňa 31.07.2018 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalobkyni priznáva voči žalovanému náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 1.887,78 eura s 5% ročným úrokom z omeškania od 14.06.2017 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku a žalobkyni priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Svoje rozhodnutie odôvodnil s odkazom na ustanovenia § 3, § 37 ods. 1, § 39, § 41, § 52 a nasl., § 122 ods. 1, 2, 3, § 451 ods. 1, § 517 ods. 1, 2, § 788 a nasl. Občianskeho zákonníka, § 2 písm. i), g), h), § 9 ods. 2 písm. f), j), k), § 11 ods. 1 písm. a) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“ alebo „zákon“). Rozhodnutie o trovách konania súd odôvodnil podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). V odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobkyňa sa domáhala zaplatenia žalovanej sumy s príslušenstvom právnym titulom bezdôvodného obohatenia, ktoré zaplatila žalovanému v súvislosti s uzavretím zmluvy o hotovostnom úvere a zmluvy o revolvingovom úvere. Išlo o zmluvu číslo 4211108167 zo dňa 21.11.2012 týkajúcu sa poskytnutia úveru vo výške 3.000 eur, ktorý sa zaviazala splácať v 84 mesačných splátkach po 71,82 eura. Celková čiastka splatná spotrebiteľom bola podľa zmluvy 5.582,64 eura a ročná percentuálna miera nákladov (RPMN) bola stanovená v rozsahu od 21,5 % do 22,2 %. Žalobkyňa žalovanému uhradila sumu 4.887,78 eura.

2. Súd považoval zmluvu za bezúročnú a bez poplatkov podľa § 11 ods. 1 písm. a) zákona o spotrebiteľských úveroch, a to z dôvodu, že výška RPMN nebola v nej vypočítaná na základe údajov platných ku dňu uzavretia zmluvy 21.11.2012, ako to ukladá ustanovenie § 9 ods. 2 písm. j) zákona, pretože inak by výsledkom výpočtu bolo len jedno číslo a nie rozpätie od 21,5 % do 22,2 %. Pre neurčitosť a nezrozumiteľnosť výpočtu posúdil úverovú zmluvu v tejto časti za neplatnú na podklade ustanovenia § 37 ods. 1 a § 41 Občianskeho zákonníka.

3. Keďže žalobkyni na predtlačenom formulári zmluvy bola vnútená aj doplnková služba - poistenie, tieto náklady mali byť spojené s jeho platením zahrnuté do celkových nákladov súvisiacich so zmluvou o spotrebiteľskom úvere (§ 2 písm. g/, h/ zákona). Súd nemal preukázanú vôľu žalobkyne uzatvoriť poistnú zmluvu a poistenie tak, ako bolo dojednané, podľa názoru súdu nezodpovedá ustanoveniam § 788 a nasl. Občianskeho zákonníka, keďže nie je známa ani výška poistnej sumy a ani poistná doba. Pre absenciu vôľe žalobkyne s uzavretím poistenia vyhodnotil zmluvu v uvedenej časti ako neplatnú podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

4. Obdobne súd prvej inštancie posúdil poplatok za možnosť zmeny výšky a počtu splátok vo výške 0,30 eura mesačne. Ide o poplatok za neistú službu, ktorej využitie žalobkyňou je neisté. Pre rozpor tohto ustanovenia s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka) ho považoval v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka za neplatné. Navyše zmena výšky a počtu splátok je zmenou úverovej zmluvy strán sporu, s ktorou by mali súhlasiť písomne obe zmluvné strany.

5. Ďalej súd v odôvodnení svojho rozsudku poukázal na nesúlady medzi celkovou čiastkou, ktorú mala žalobkyňa ako spotrebiteľka zaplatiť podľa bodu 35. zmluvy (5.582,64 eura), v ktorej žalovaný nezohľadnil mesačnú platbu vo výške poplatku 0,30 eura za možnosť zmeny výšky a počtu splátok a poplatok za poistenie vo výške 5,02 eura. Ak bol totiž úver splatný 84 mesačnými splátkami po 71,82 eura, celková čiastka na zaplatenie predstavovala sumu 6.032,88 eura, a nie sumu, ktorá je uvedená v bode 35. zmluvy. Žalovaný tak nepostupoval v súlade s ustanovením § 2 písm. g) zákona o spotrebiteľských úveroch, lebo tieto náklady do celkových nákladov spotrebiteľa nezahrnul.

6. Súd tiež zhodnotil, že v zmluve absentuje uvedenie doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termínu konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru podľa § 9 ods. 2 písm. f) zákona. Z formulácie o lehote splatnosti 84 mesiacov po poskytnutí úveru, a to do 15. dňa v poslednom mesiaci, nie je zrejmé, kedy je úver splatný, a údaj o dobe trvania zmluvy sa v zmluve nenachádza vôbec. Nie je zrejmé, či žalovaný mal na mysli v poradí 15. deň v poslednom 84. mesiaci, ktorý môže plynúť aj v dvoch kalendárnych mesiacoch, alebo mal na mysli 15. deň kalendárneho mesiaca. Z uvedenej úpravy termínov splatnosti záväzku žalobkyne kombináciou lehoty určenej podľa dní a aj podľa mesiacov nevyplýva, dokedy mal podľa zmluvy záväzok žalobkyne trvať pri absencii podstatnej náležitosti úverovej zmluvy o dobe trvania zmluvy a konečnej splatnosti úveru. Údaj o termínoch splátok (§ 9 ods. 2 písm. k/ zákona o spotrebiteľských úveroch) ako aj údaj o konečnej splatnosti úveru (§ 9 ods. 2 písm. f/ zákona o spotrebiteľských úveroch) nie je určitý a zrozumiteľný, a tak súd prvej inštancie úverovú zmluvu v tejto časti považoval v zmysle § 37 ods. 1 a § 41 Občianskeho zákonníka za neplatnú.

7. Pre absenciu podstatných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere o výške RPMN, dobe trvania zmluvy a konečnej splatnosti úveru považoval súd prvej inštancie úver podľa § 11 ods. 1 písm. a) zákona o spotrebiteľských úveroch za bezúčinný a bez poplatkov. Pri tomto právnom závere preto na strane žalovaného došlo k bezdôvodnému obohateniu, lebo žalobkyni bol poskytnutý úver vo výške 3.000 eur a ona mu uhradila celkovú sumu 4.887,78 eura. Rozdiel týchto dvoch súm predstavuje bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného vo výške 1.887,78 eura. Uvedenú sumu súd zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni aj spolu s príslušným úrokom z omeškania od 14.06.2017 s prihliadnutím na predsporovú výzvu žalobkyne.

8. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný, ktorý žiadal napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie, prípadne zmeniť, žalobu zamietnuť a priznať mu náhradu trov konania. Uviedol, že výška RPMN je v úverovej zmluve uvedená správne. Samotný zákon o spotrebiteľských úveroch nestanovuje, že táto hodnota musí byť uvedená jednoznačne jedným konkrétnym číslom. Žalobkyni bola zaslaná aj presná hodnota RPMN v závislosti odo dňa, kedy došlo k reálnemu načerpaniu finančných prostriedkov, s čím samotná žalobkyňa súhlasila. Aj z dátumu konečnej splatnosti uvedenej v úverovej zmluve musí byť žalobkyni zrejmé, kedy nastane konečná splatnosť úveru, preto má za to, že náležitosť úverovej zmluvy v zmysle § 9 ods. 2 písm. f) zákona bola splnená. Zároveň upozornil na novelizovanú právnu úpravu účinnú od 01.05.2018, ktorou sa v § 9 ods. 2 písm. d) vypúšťajú slová „a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru“ a v § 9 ods. 2 písm. i) sa slová „a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“ nahrádzajú slovami „frekvenciu splátok a“. Zákon o spotrebiteľských úveroch teda ku dňu 01.05.2018 v § 9 ods. 2 písm. d) vyžaduje už len uvádzanie doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktorá sa v úverovej zmluve nepochybne uvádza. Na

podporu svojej argumentácie žalobca poukázal na rozhodnutia súdov prvej inštancie. Ďalej uviedol, že klient je pri uzatváraní úverovej zmluvy dopytovaný okrem požadovanej výšky úveru a výšky splátok aj ohľadne možnosti uzatvorenia poistného, či iných doplnkových služieb, a je len na jeho slobodnom rozhodnutí, či sa pre niektorú z doplnkových služieb rozhodne alebo nie. V uvedenom prípade si žalobkyňa mohla okrem poistenia zvoliť službu „zmenu výšky a počtu splátok“, ktorá je v úverovej zmluve predtlačená. Uvedenú službu si žalobkyňa zvolila, preto je v políčku vpísané slovo Áno, pričom uvedená služba bola spoplatnená sumou 0,30 eura mesačne a je zahrnutá v splátke. Ďalšiu ponúkanú službu „odložené splátky“ si žalobkyňa nezvolila, preto sa do políčka vpísalo novo Nie. Táto skutočnosť svedčí o dobrovoľnosti tak poistenia ako aj alternatívnych služieb, a preto on odmieta tvrdenie o podmienení uzatvorenia úverovej zmluvy dojednaním poistného, ktoré malo byť žalobkyni jednostranne nanútené. Z tohto dôvodu poistné a ani poplatok za službu „zmena výšky a počtu splátok“ nebolo potrebné započítať do celkových nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom.

9. Žalobkyňa v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhla napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť. Uviedla, že výška RPMN nebola v zmluve správne uvedená. Ani podľa vzorca, na ktorý poukázal žalovaný, nie je možné pri výpočte RPMN dospieť k rozpätiu, ale vždy len k jednému číslu, čo vyplýva aj z prílohy č. 2 k zákonu č. 129/2010 Z. z., a to z poznámky uvedenej pod písmenom d), podľa ktorej sa výsledok výpočtu vyjadruje s presnosťou aspoň na jedno desatinné miesto. Nesprávnosť výpočtu RPMN spočíva v tom, že žalovaný do nej nezapočítal poplatky z poistenia a doplnkových služieb, ktoré ona ako spotrebiteľka nemohla odmietnuť alebo sa dohodnúť na ich výške. Ani rozpätie RPMN uvedené v zmluve nevyjadrovalo správny údaj o výške RPMN. Stotožnila sa aj so záverom súdu prvej inštancie, že v zmluve chýba údaj o dobe trvania zmluvy a údaj o termíne konečnej splatnosti úveru. Termín konečnej splatnosti je v zmluve uvedený neurčito a pre bežného človeka nie je jasný. Nová právna úprava účinná od 01.05.2018, na ktorú poukázal žalovaný, nemôže ovplyvniť právne vzťahy, ktoré vznikli pred dňom nadobudnutia jej účinnosti. Úverová zmluva bola uzatvorená za účinnosti zákona, ktorý spomínané náležitosti (dobu trvania zmluvy a termín konečnej splatnosti úveru) vyžadoval. Poukázala aj na to, že v zmluve nie je správne uvedená celková čiastka splatná spotrebiteľom, keď namiesto sumy 6.032,88 eura je v zmluve uvedená nižšia suma 5.582,64 eura. Pokiaľ sa v zmluve uvádza, že poistenie je dobrovoľné, ide o text vpísaný do zmluvy žalovaným, čo napíňa znaky nekalej obchodnej praxe podľa zákona č. 250/2007 Z. z. Poistenie bolo súčasťou úverovej zmluvy a ona nemala možnosť ho odmietnuť. Namietala, že žalovaný nepreukázal dobrovoľnosť dojednaní poistenia ako aj ostatných poplatkov, ktoré boli do zmluvy vopred vpísané a ona z pozície spotrebiteľky nemala možnosť tieto ustanovenia ovplyvniť. Musela teda platiť poplatky aj za produkty, ktoré nežiadala a boli jej nanútené

10. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 CSP), viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP) ako aj skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), prejednal vec bez nariadenia pojednávania s verejným vyhlásením rozsudku (§ 385 ods. 1, § 378 ods. 1, § 219 ods. 3 CSP) a po prejednaní veci urobil záver, že rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny a ako taký ho podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Zároveň odvolací súd aplikoval ustanovenie § 387 ods. 2 CSP, podľa ktorého ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

11. Podľa obsahu spisu je predmetom konania vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré vzniklo na strane žalovaného ako veriteľa zmluvného vzťahu, pretože žalobkyňa ako dlžníka plnila zo zmluvy o úvere, ktorú súd vyhodnotil ako zmluvu spotrebiteľskú a zároveň aj ako bezúročnú a bez poplatkov. Žalovaný v odvolaní namietal, že zmluva má všetky potrebné náležitosti, ktoré ukladá zákon o spotrebiteľských úveroch, preto ju nemožno považovať za bezúročnú a bez poplatkov. Odvolací súd sa stotožnil so závermi súdu prvej inštancie, preto v zmysle § 387 ods. 2 CSP na tieto závery odkazuje a na dôvazok dodáva nasledovné:

12. V ustanovení § 9 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch sú upravené náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Zákon tiež v ustanovení § 11 ods. 1 stanovuje, pri absencii ktorých náležitostí zmluvy sa úver pokladá za bezúročný a bez poplatkov. Súd prvej inštancie konštatoval absenciu ročnej percentuálnej miery nákladov (RPMN), ktorá nemala byť uvedená rozpätím čísel, ale len jedným konkrétnym číslom, ktorého vypočítanie sa malo odvíjať od údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere, teda k 21.11.2012. Odvolací súd sa s týmto záverom stotožnil, pričom dodáva, že

výpočet RPMN sa nemôže odvíjať od údajov platných v čase reálneho čerpania finančných prostriedkov tak, ako to namieta žalovaný v odvolaní. Žalovaný mal pri výpočte RPMN vychádzať z údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy a tento výpočet RPMN mal do zmluvy uviesť jedným číslom, zaokrúhleným s presnosťou aspoň na jedno desatinné miesto tak, ako sa uvádza aj v zákone (písm. d/ prílohy 2. k zákonu o spotrebiteľských úveroch). Z dôvodu, že RPMN nebola v zmluve uvedená tak, ako ukladá zákon o spotrebiteľských úveroch v § 9 ods. 2 písm. j), je skutočne nutné spotrebiteľský úver považovať za bezúročný a bez poplatkov podľa § 11 ods. 1 písm. a) tohto zákona.

13. Rovnako sa odvolací súd stotožnil aj so záverom súdu prvej inštancie o absencii náležitostí obsiahnutých v § 9 ods. 2 písm. f) zákona o spotrebiteľských úveroch. K námietke odvolateľa v tomto smere však poznamenáva, že na spotrebiteľskú zmluvu uzatretú dňa 21.11.2012 treba skutočne aplikovať to znenie zákona, ktoré bolo účinné v čase jej uzatvorenia. Vtedy zákon vyžadoval ako jednu z podstatných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere aj uvedenie doby trvania zmluvy a termínu konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru, čo sa v danom prípade nestalo.

14. Žalovaný v odvolaní nesúhlasil ani s právnym názorom súdu prvej inštancie týkajúci sa poistenia, pričom namietal, že náklady na poistenie a poplatok za službu „zmena výšky a počtu splátok“ nepatria do celkových nákladov spojených s úverom, pretože neboli podmienkou uzatvorenia zmluvy o úvere, a nemožno ich teda zohľadňovať ani pri výpočte RPMN. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie konštatoval, že žalobkyňa pri uzatváraní zmluvy nemala na výber, či poistenie prijať alebo nie. V bode 48. zmluvy je vo vzťahu k poisteniu uvedené - „Balíček PREMIUM: klient súhlasí s tým, aby bol poistníkom poistený pre prípad dlhodobej pracovnej neschopnosti, straty pravidelného zdroja príjmu a ďalej pre prípad invalidity alebo smrti následkom úrazu. Úhrada za poistenie PREMIUM: 5,06 eura mesačne“. K tomuto textu jej veriteľ nedal možnosť výberu pre prípad, že by s poistením nesúhlasila, resp. oň nemala záujem. Z takto formulovaného obsahu zmluvy skôr vyplýva, že poistenie skutočne bolo podmienkou uzatvorenia zmluvy o poskytnutí úveru. Navyše, pokiaľ bola súčasťou mesačnej splátky aj platba poistného, táto skutočnosť mala potom vyplývať aj z textu zmluvy. Spotrebiteľovi by malo byť zrejmé, aká je výška mesačnej splátky a akú sumu osobitne bude uhrádzať mesačne na poistnom. Keďže žalovaný nepreukázal, že spotrebiteľke poskytol možnosť uzavrieť zmluvu bez toho, aby musela zároveň prijať aj podmienky poistenia úveru, odvolací súd musel konštatovať, že náklady na poistenie ako doplnkovú službu mali byť súčasťou nákladov zahrnutých do výpočtu RPMN (§ 2 písm. g) zákona). Vyššie uvedené skutočnosti sa vzťahujú rovnako aj na poplatok za možnosť zmeny a výšky počtu splátok, ktorý predstavoval 0,30 eura mesačne. Celková čiastka splatná spotrebiteľom je potom v zmluve nesprávne uvedená, pretože táto nezohľadňuje náklady spojené s platením poistného ako aj poplatku 0,30 eura mesačne. Keďže tieto náklady neboli zahrnuté ani do celkovej výšky nákladov spojených so spotrebiteľským úverom, od ktorej sa odvíja aj výška RPMN, bola aj RPMN nesprávne vypočítaná, a to v neprospech spotrebiteľa, čo má za následok, že úver sa aj podľa § 11 ods. 1 písm. b) zákona o spotrebiteľských úveroch považuje za bezúročný a bez poplatkov.

15. Po prijatí záveru, že úver je bezúročný a bez poplatkov, súd prvej inštancie správne skonštatoval, že žalobkyňa má nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré žalovaný získal plnením žalobkyne nad rámec poskytnutých finančných prostriedkov, a to v súlade s ustanovením § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka. Odvolací súd považoval z vyššie uvedených dôvodov námietky žalovaného vznesené v odvolaní za neopodstatnené a nedôvodné, preto rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil a v podrobnostiach poukazuje na jeho odôvodnenie.

16. V odvolacom konaní bola úspešná žalobkyňa, ktorej podľa § 255 ods. 1 CSP patrí nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd preto podľa § 396 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP rozhodol tak, že jej voči žalovanému priznal nárok na ich v plnom rozsahu. O výške týchto trov v zmysle § 262 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku odvolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

17. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419, § 420, § 421 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací žalobu) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).